

Generisane količine otpada iz industrije 2018. godina

Saopštenje sadrži izabrane statističke podatke o generisanim i tretiranim količinama otpada iz industrije u 2018. godini. Otpad iz industrije obuhvata sektore: B (Vađenje ruda i kamena); C (Prerađivačka industrija); D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) i E (Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti).

U 2018. godini sektori industrije u Crnoj Gori generisali su 759 908,7 tona otpada, od toga neopasnog 423 159,5 tona i opasnog 336 749,2 tona.

Od ukupno 759 908,7 tona generisanog otpada u industriji, sektor Vađenje ruda i kamena generisao je 367 983,9 tona tj. 48,4%, sektor Prerađivačka industrija 50 924,7 tona tj. 6,7%, sektor Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija 336 816,3 tona tj. 44,3% i sektor Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti 4 183,8 tona tj. 0,6%.

Po sektorima odnos neopasnog i opasnog otpada kretao se: u sektoru Vađenje ruda i kamena neopasni otpad 8,9%, opasni otpad 91,1%; u sektoru Prerađivačka industrija neopasni otpad 97,4%, opasni otpad 2,6%; u sektoru Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija skoro 100% neopasni otpad, a u sektoru Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti neopasni 96,6%, a opasni 3,4%.

Od ukupno generisanog i skladištenog otpada u iznosu od 784 701,9 tone u 2018. godini, preduzeća su sopstveno zbrinula 86,5%, preradila 5,1% otpada, privremeno skladištala 4,0%, predala drugim preduzećima u Crnoj Gori 4,0% i izvezla 0,4% otpada.

Kod sopstvene prerade najzastupljenija operacija je zatrpavanje sa 92,3%, spaljivanje u energetske svrhe sa 5,5% i reciklaža sa 2,2%. Postupcima zbrinjavanja preduzeća iz oblasti industrije u 2018. godini zbrinula su 678 342,2 tona otpada, pri čemu je najzastupljenija operacija D5 – odstranjivanje otpada na posebnim deponijama 98,9%.

Industrijska preduzeća u Crnoj Gori u 2018. godini direktno su izvezla 3 100,2 tona otpada, od čega 85,3% čini otpad iz prerade drveta; 7,6% ambalaža; 6,6% anode i 0,5% ostali otpad.

Tabela 1. Generisani industrijski otpad prema sektorima, 2018. godina

	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje el.energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	Ukupno
Neopasni otpad	32 812,1	49 601,2	336 703,7	4 042,5	423 159,5
Opasni otpad	335 171,8	1 323,5	112,6	141,3	336 749,2
UKUPNO	367 983,9	50 924,7	336 816,3	4 183,8	759 908,7

Tabela 2. Generisani industrijski otpad prema grupama Kataloga otpada, 2018. godina
tona

Vrsta otpada		Neopasni	Opasni	Ukupno
1	Otpadi koji potiču od istraživanja, iskopavanja iz rudnika ili kamenoloma i fizičkog i hemijskog tretmana minerala	35 532,2	335 094,0	370 626,2
2	Otpadi iz poljoprivrede, hortikulture, akvakulture, šumarstva, lova i ribolova, pripreme i prerade hrane	3 514,9	-	3 514,9
3	Otpadi od prerade drveta i proizvodnje papira, kartona, pulpe, panela i namještaja	24 779,2	7,7	24 786,9
4	Otpadi iz kožne, krznarske i tekstilne industrije	7,7	-	7,7
7	Otpadi od organske hemijske prerade	-	0,0	0,0
8	Otpadi od izrade, formulacije, pribavljanja i upotrebe premaza (boje, lakovi i staklene glazure), lijepkovi, zaptivači i štamparska mastila	0,5	1,5	2,0
10	Otpadi iz termičkih procesa	348 074,0	919,6	348 993,6
12	Otpadi od oblikovanja i fizičke i mehaničke površinske obrade metala i plastike	595,8	7,3	603,1
13	Otpadi od ulja i ostataka tečnih goriva (osim jestivih ulja i onih u grupama 05, 12 i 19)	-	106,0	106,0
14	Otpadi od organskih supstanci koje se koriste kao rastvarači, sredstva za hlađenje i kao pogon za letilice (osim u grupama 07 i 08)	-	1,3	1,3
15	Otpadi od ambalaže; apsorbenti, krpe za brisanje, materijali za filtriranje i zaštitne tkanine, ako nije drugačije specificirano	578,6	14,5	593,1
16	Otpadi koji nijesu drugačije specificirani u katalogu	1 304,1	406,3	1 710,4
17	Građevinski otpad i otpad od rušenja (uključujući i iskopanu zemlju sa kontaminiranih lokacija)	938,8	-	938,8
18	Otpadi od zdravstvene zaštite ljudi i životinja i/ili s tim povezanog istraživanja (isključujući otpad iz kuhinja i restorana koji ne dolazi od neposredne zdravstvene zaštite)	-	51,7	51,7
19	Otpadi iz objekata za obradu otpada, pogona za tretman otpadnih voda dalje od lokacije proizvodnje i pripremu vode namijenjene ljudskoj upotrebi i vode za industrijsku upotrebu	3 065,0	121,8	3 186,8
20	Opštinski otpadi (kućni otpad i slični komercijalni i industrijski otpadi), uključujući odvojeno sakupljene frakcije	4 768,7	17,5	4 786,2
UKUPNO		423 159,5	336 749,2	759 908,7

Tabela 3. Generisani industrijski otpad prema Statističkoj klasifikaciji otpada, 2018. godina

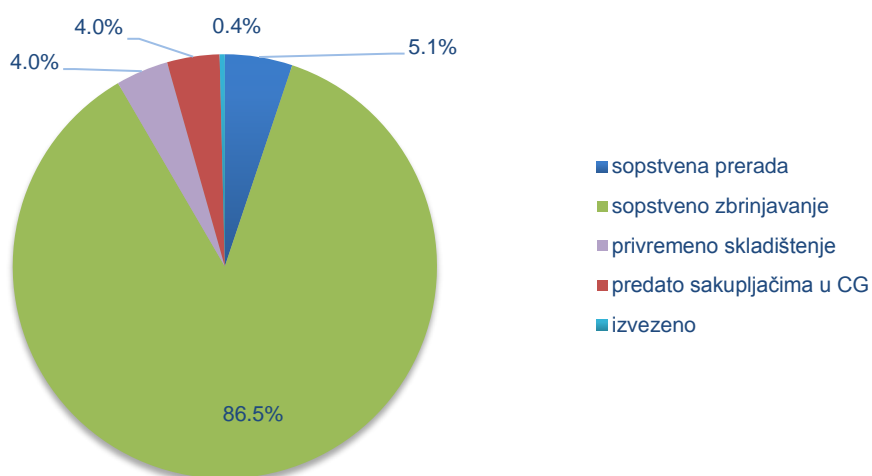
		tona				
Opis - Vrste otpada EWC/Stat Version 4	Karakter otpada ¹	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	
01.1	Upotrijebljeni rastvarači	1	-	1,3	-	-
01.2	Kisjeli, bazni ili zaslanjeni otpad	1	-	181,2	-	0,1
01.3	Korišćena ulja	1	64,8	26,1	1,1	13,3
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	0	0,1	3 754,7	0,0	0,2
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	1	3,5	57,8	7,9	0,1
03.2	Industrijski otpadni muljevi	0	-	525,9	-	-
03.2	Industrijski otpadni muljevi	1	-	-	-	106,8
03.3	Muljevi i tečni otpad iz tretmana otpada	1	-	15,0	-	-
06.1	Otpadni metal koji sadrži gvožđe	0	30,0	330,1	265,7	0,8
06.2	Otpadni metal koji ne sadrži gvožđe	0	-	568,2	54,5	-
06.3	Miješani metalni otpad	0	-	3 098,6	-	28,1
07.1	Stakleni otpad	0	-	326,3	-	0,1
07.2	Papirni i kartonski otpad	0	2,3	613,7	0,2	20,3
07.3	Otpad od gume	0	59,6	24,8	0,1	19,5
07.4	Plastični otpad	0	-	31,4	-	11,5
07.5	Drvni otpad	0	-	24 787,2	-	0,2
07.5	Drvni otpad	1	-	7,7	-	-
07.6	Tekstilni otpad	0	-	6,0	-	-
07.7	Otpad koji sadrži PCB	1	0,2	0,7	-	0,0
08 (isk. 08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	0	0,5	5,4	33,2	-
08 (isk.08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	1	6,1	5,9	28,6	17,9
08.1	Odbačena vozila	0	-	-	-	1,5
08.1	Odbačena vozila	1	-	-	66,5	-
08.41	Otpadne baterije i akumulatori	0	0,0	0,1	-	0,6
08.41	Otpadne baterije i akumulatori	1	3,2	2,7	1,5	3,1
09.1	Otpad od prehrambenih proizvoda životinjskog i miješanog porijekla	0	0,6	2 459,8	-	-
09.2	Otpad biljnog porijekla	0	-	421,4	-	-
09.3	Životinjski izmet, urin i đubre	0	-	581,6	-	-
10.1	Otpad iz domaćinstava i slični otpad	0	-	308,3	-	-
10.2	Miješani i nerazvrstani materijali	0	0,0	1 630,7	-	315,2
11	Obični muljevi	0	-	-	-	3 582,1
12.1	Minerni građevinski otpad i otpad od rušenja	0	-	30,0	-	0,3
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	0	32 500,0	4 090,7	-	51,8
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	1	335 094,0	286,6	7,0	0,0
12.4	Otpad od sagorijevanja	0	15,0	6 006,3	336 350,0	10,3
12.4	Otpad od sagorijevanja	1	-	738,5	-	-
12.7	Bagerovanje zemljišta	0	204,0	-	-	-
UKUPNO			367 983,9	50 924,7	336 816,3	4 183,8

¹ 1 – opasni otpad; 0 – neopasni otpad

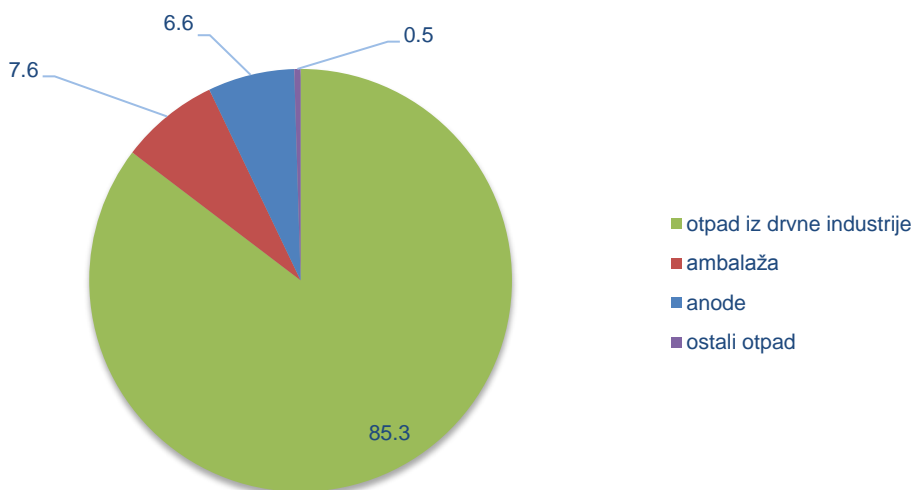
Tabela 4. Tretman otpada u industrijskim preduzećima, 2018. godina

	Sopstvena prerada i zbrinjavanje	Privremeno skladištenje	Predato drugome u Crnoj Gori	Izvezeno iz Crne Gore	Ukupno
Neopasni otpad	382 834,8	29 689,1	30 985,7	3 085,2	446 594,8
Opasni otpad	335 913,4	1 787,5	391,2	15,0	338 107,1
UKUPNO	718 748,2	31 476,6	31 376,9	3 100,2	784 701,9

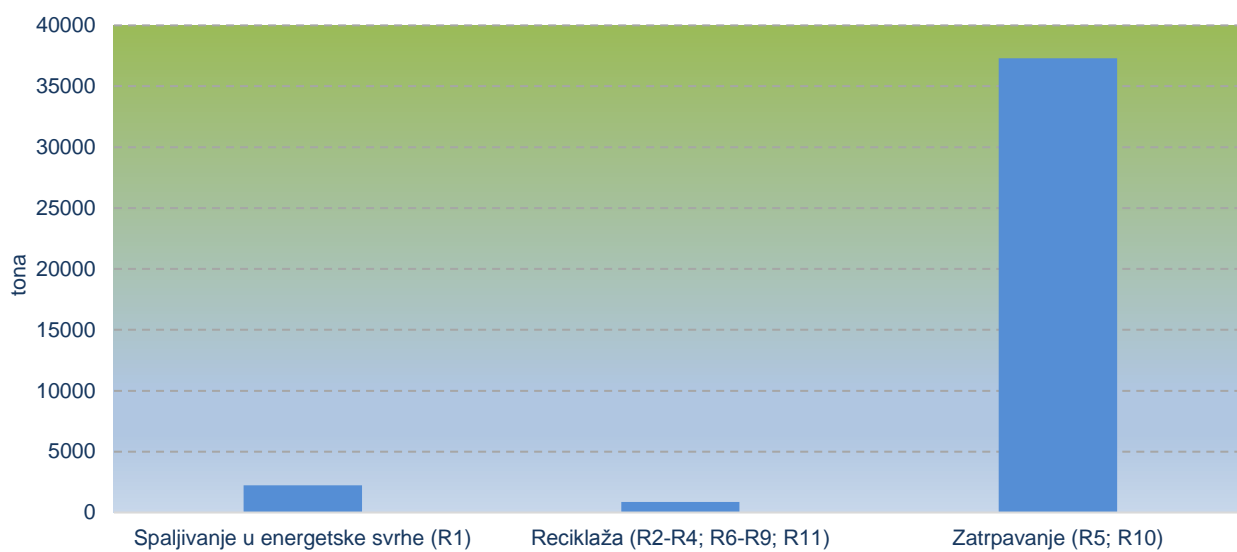
Grafik 1. Postupanje sa industrijskim otpadom, 2018. godina

Grafik 2. Izvoz industrijskog otpada, 2018. godina

Grafik 3. Postupci obrade industrijskog otpada, 2018. godina

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Podaci o industrijskom otpadu za 2018. godinu prikupljeni su Istraživanjem o otpadu stvorenom u industriji. U sprovođenju istraživanja primjenjen je anketni metod prikupljanja podataka, a sa geografskog aspekta obuhvaćeni su poslovni subjekti koji svoju proizvodnu djelatnost obavljaju na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore. Istraživanjem su obuhvaćeni svi poslovni subjekti sa 10 i više zaposlenih, čija je osnovna djelatnost definisana u sektorima B-Rudarstvo; C-Prerađivačka industrija, D-Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija i E-Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti, tj. oblasti 05-39 Klasifikacije djelatnosti 2010.

Podaci o industrijskom otpadu za 2018.godinu obrađeni su uz primjenu statističkih metoda imputacije i ponderacije, u cilju dobijanja veće pokrivenosti i međunarodne uporedivosti podataka.

Za prikupljanje podataka korišćen je Pravilnik o katalogu otpada i klasifikaciji otpada („Sl. list Crne Gore“, br. 59/13 od 26.12.2013.) koji je uskađen sa evropskom listom otpada (LoW) i sadrži više od 800 vrsta otpada sistematizovanog prema svojstvima i mjestu nastanka u 20 grupa. Od tih 20 grupa veći dio se zasniva na djelatnostima u kojima otpad nastaje, dok se neke grupe zasnivaju na materijalima ili procesima.

Katalog otpada (LoW) je popis otpada prema svojstvima i mjestu nastanka, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada sa djelatnostima čijim obavljanjem se proizvodi otpad.

Statistički katalog otpada (EWC-Stat) je popis otpada prema materijalu. Razvrstan je na 51 vrstu otpada i podijeljen na opasni i neopasni. Međunarodno izvještavanje o otpadu se vrši prema EWC-Stat.

Otpad je svaka materija ili predmet koju je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa zakonom.

Izvorni proizvođač otpada je svako lice čijom aktivnošću nastaje otpad.

Imalac otpada je proizvođač otpada ili pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koje posjeduje otpad.

Industrijski otpad je otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u industriji i zanatstvu, a razlikuje se od komunalnog otpada po svom sastavu i karakteristikama.

Opasni otpad je otpad koji sadrži elemente ili jedinjenja koja imaju jedno ili više od sljedećih opasnih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, korozivnost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih gasova hemijskom ili biološkom reakcijom i osjetljivost/razdražljivost, kao i otpad iz kojeg, nakon odlaganja, može nastati druga materija koja ima neko od opasnih svojstava.

Neopasni otpad je otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada.

Obrada otpada je postupak prerade i/ili zbrinjavanja otpada, uključujući pripremu prije prerade i/ili zbrinjavanja.

Zatrpavanje (backfilling) je postupak prerade u kojoj se otpad koristi na iskopenim područjima (kao što su rudnici i kamenolomi) u svrhu adaptacije, odnosno sprečavanja obrušavanja ili u svrhu melioracije, gdje otpad zamjenjuje druge ne-otpadne materijale koji bi se morali koristiti za tu svrhu.

Izdaje i štampa Uprava za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Jelena APRCOVIĆ

Tel. +382-20-230-937

e-mail: contact@monstat.org